

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní JUDr. Dagmar Štullerovou v právní věci **žalobce: J.Č., „X“**, proti **žalovanému: Krajskému úřadu Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví**, se sídlem v Ústí nad Labem, ul. Velká Hradební č.p. 3118/48, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne **21. 12. 2006, č.j. 436/SZ/2006, ev.č. 171358/2006,**

t a k t o :

- I.** Rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 21. 12. 2006, č.j. 436/SZ/2006, ev.č. 171358/2006, a rozhodnutí Magistrátu města Mostu ze dne 8. 11. 2006, č.j. OSV/555/Nv/11548/06, **se pro vady řízení z r u š u j í** a věc **se v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 3. 2007 č.j. 42 Cad 54/2007-12 v částce 71,-Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, domáhal zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2006, č.j. 436/SZ/2006, ev.č. 171358/2006

jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Mostu ze dne 8. 11. 2006, č.j. OSV/555/Nv/11548/06, jímž mu byla zamítnuta žádost o jednorázovou dávku sociální péče v mimořádných případech pro období říjen 2006, kterou podal dne 12. 10. 2006.

V žalobě uvedl, že s napadeným rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a napadá jej v plném rozsahu. V předmětné žádosti žalobce požádal o poskytnutí jednorázové dávky sociální péče ve výši 4.140,-Kč, která se skládala z částky 3.300,-Kč k zajištění výživy a ostatních základních potřeb, včetně jeho nezbytné diety předepsané odborným lékařem, a částky 840,-Kč k zaplacení 1/7 skutečných nezbytných nákladů na domácnost, neboť neměl žádné příjmy. Prvoinstanční správní orgán však jeho žádost zamítl s odůvodněním, že předmětná dávka je pouze fakultativní a poskytuje se pouze v případech, kdy občanu hrozí vážná újma na zdraví a pomoc nelze poskytnout podle zvláštních předpisů. Dále prvoinstanční správní orgán bez dalšího vyslovil, že žalobce je žadatelem o azyl a žadatelům o azyl se dávky sociální péče neposkytují. Skutečností, že žalobce má nárok na dávky dle ust. § 103 odst. 1 věta druhá zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soc. zabezpečení“), když je rodinným příslušníkem občana členského státu Evropské unie a současně je hlášený k pobytu na území České republiky po dobu delší než 3 měsíce, se prvoinstanční správní orgán vůbec nezabýval. Žalobci taktéž není jasné, proč v říjnu 2006 mu byl upřen nárok na předmětnou dávku, když v červenci a srpnu 2006 na předmětnou dávku nárok měl, přičemž v mezidobí nedošlo k žádným legislativním změnám ani ke změně žalobcových poměrů. Proto žalobce prvoinstanční rozhodnutí považuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Žalovaný pak dotyčné rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu v rámci odvolacího řízení potvrdil žalobou napadeným rozhodnutím. V něm konstatoval, že žalobce nemá nárok na dávky a služby sociální péče dle ust. § 103 odst. 1 zákona o soc. zabezpečení, dále uvedl, že samotná předmětná dávka je nenároková a také vyslovil, že jelikož žalobce nemá v České republice ani azyl ani doplňkovou ochranu, není tudíž zahrnut při rozhodování o dávce mezi osoby společně posuzované při rozhodování o dávce manželce a dětem, ačkoliv dle ust. § 4 odst. 1 zák. č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o živ. minimu“), je osobou společně posuzovanou s manželkou a dětmi. Proto ani s tímto rozhodnutím žalovaného se žalobce nemůže ztotožnit. Navíc i rozhodnutí žalovaného považuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jelikož žalobci stále neozřejmil, proč v říjnu 2006 mu byl upřen nárok na předmětnou dávku, když v červenci a srpnu 2006 na předmětnou dávku nárok měl, ačkoliv v mezidobí nedošlo k žádným legislativním změnám ani ke změně žalobcových poměrů.

Ve vztahu k rozhodnutím správních orgánů obou stupňů pak žalobce namítl, že v řízení, ze kterých tato rozhodnutí vzešla, rozhodovali vůči žalobci podjatí pracovníci, a proto považuje jejich rozhodnutí za nezákonná. Pracovnice prvoinstančního orgánu - referentka „X“ a její vedoucí „X“ – manželce žalobce totiž v prosinci 2006 sdělily, že k diskriminaci a šikaně rodiny žalobce dochází od července 2006. Díky tomu veškerá odvolání žalobce ve věcech sociálního zabezpečení byla žalovaným prostřednictvím jeho pracovnice „X“ zamítnuta pouze proto, že jejich zamítnutí byla už předem dohodnuta s prvoinstančním správním orgánem. Žalobce má za to, že již při existenci důvodného podezření o podjatosti příslušného pracovníka správního orgánu má být tato osoba neprodleně vyloučena z předmětného řízení, aby bylo zamezeno pochybnostem, že rozhodovací činnost byla ovlivněna subjektivními pocity.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu pro nedůvodnost.

Dle žalovaného rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nejsou nepřezkoumatelná. Žalobce požádal o dávku, která není nároková ve smyslu ust. § 8a zák. č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soc. potřebnosti“). Prvoinstanční správní orgán žalobcovu žádost zamítl, přičemž žalovaný se s jeho rozhodnutím ztotožnil. Vzhledem k tomu, že dotyčná dávka je fakultativní, mohla být tato dávka v jiném odůvodněném případě rodině žalobce poskytnuta, čímž nedošlo k porušení zásady uvedené v ust. § 2 odst. 4 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Dále žalovaný uvedl, že pokud některá ze některá ze společně posuzovaných osob dle zákona o živ. minimu nesplňuje podmínku trvalého pobytu na území České republiky, tak to nebrání tomu, aby ostatní osoby byly uznány za sociálně potřebné, přičemž osoba nesplňující tuto podmínku se nezahrne mezi osoby společně posuzované, avšak přihlédně se k plnění vyživovací povinnosti touto osobou. Podmínka trvalého pobytu není podmínkou sociální potřebnosti, nýbrž podmínkou nároku na dávku sociální péče vyplývající ze zákona o soc. potřebnosti.

Žalovaný rovněž podotkl, že s žalobcovou námitkou podjatosti se vypořádaly správní orgány obou stupňů, přičemž nebylo zjištěno, že by příslušná pracovnice prvoinstančního správního orgánu rodinu žalobce zcela úmyslně šikanovala a diskriminovala.

A konečně žalovaný uvedl, že žalobce je žadatelem o azyl, což fakt, že Česká republika je členem Evropské unie, tuto skutečnost nezmění. Žalobcova manželka je posuzována jako občanka České republiky, nicméně úvahy žalobce, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a proto má nárok na dávku, byly řešeny i Ústavním soudem, který se s nimi neztotožnil. Žalovaný je přesvědčen, že obě rozhodnutí jsou vydána v souladu s platnými právními předpisy, vycházejí ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahují předepsané náležitosti.

Na tomto místě soud podotýká, že v dané věci již jednou Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodoval usnesením ze 19. 3. 2007 č.j. 42 Cad 71/2007-11, kterým byla žaloba dle ust. § 46 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), s odkazem na ust. § 68 písm. e) v návaznosti na ust. § 70 písm. f) s.ř.s. odmítnuta, když soud tehdy shledal, že žalobou napadené rozhodnutí je vyloučeno ze soudního přezkumu. Toto usnesení soudu ovšem bylo ke kasační stížnosti žalobkyně rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008 č.j. 3 Ads 102/2008-42, zrušeno a věc byla vrácena soudu k dalšímu řízení s tím, že žalobou napadené rozhodnutí není vyloučeno ze soudního přezkumu, neboť je zcela nepochybné, že se nejedná o rozhodnutí, které by bylo možno podřadit po některou z kompetenčních výluk uvedených v § ust. 70 písm. a) až f) s.ř.s.

Respektujíc shora predestřený názor Nejvyššího správního soudu v intencích ust. § 110 odst. 3 s.ř.s. soud tedy v dalším soudním řízení učinil přezkum žalobou napadeného rozhodnutí, přičemž o žalobě rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. bez jednání, neboť žalobce ani žalovaný nevyjádřili do dvou týdnů od doručení výzvy soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci, a proto se má za to, že souhlas udělili, když byli o uvedeném následku ve výzvě výslovně poučeni.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v zákonem stanovené lhůtě. Povinností žalobce je tedy tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení odůvodnit. Bez návrhu žalobce pak musí soud podle § 76 odst. 2 s.ř.s. přihlédnout pouze k takovým vadám napadeného rozhodnutí, které vyvolávají jeho nicotnost, avšak takové nedostatky nebyly v projednávané věci zjištěny.

Předně se soud zabýval tím, zda rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jsou nezákonná, neboť dle žalobce měla být vydána pracovníky, kteří byli podjatí vůči žalobci. Po prostudování předloženého správního spisu žalovaným soud nevyhodnotil tuto námitku opodstatněnou. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že námitku podjatosti „X“, pracovnice prvoinstančního správního orgánu, žalobce uplatnil již ve své žádosti o jednorázovou peněžní dávku sociální péče v mimořádných případech ze dne 12. 10. 2006. O této námitce podjatosti bylo rozhodnuto „X“, vedoucí odboru sociálních věcí Magistrátu města Mostu, dne 23. 10. 2006 pod č.j. OSV/555/Nv/11548/06 usnesením tak, že pracovnice „X“ není vyloučena z projednávání a rozhodování ve věci dávek sociální péče poskytovaných žalobci, přičemž z data vydání tohoto rozhodnutí je zřejmé, že toto rozhodnutí bylo vydáno před rozhodnutím prvoinstančního správního orgánu ve věci, k čemuž došlo až dne 8. 11. 2006. Tento postup byl v souladu s ust. § 14 správního řádu, když dle tohoto ustanovení o námitce podjatosti má o námitce podjatosti rozhodnout bezodkladně služebně nadřízený úřední osoby. Soud přitom nezjistil nějakou objektivní skutečnost, která by zakládala pochybnosti o nepodjatosti příslušné oprávněné úřední osoby „X“. Proti tomuto usnesení žalobce podal včasné odvolání, o kterém rozhodl žalovaný dne 21. 12. 2006 pod č.j. 4643/SZ/2006, přičemž neshledal důvody pro vyloučení příslušné pracovnice ze žalobcova případu. Toto odvolací rozhodnutí žalovaného o podjatosti nabylo právní moci dne 18. 12. 2006. I toto odvolací rozhodnutí žalovaného o podjatosti bylo dle názoru soudu vydáno zcela v souladu s ust. § 14 správního řádu, neboť o něm bylo rozhodnuto bezodkladně a ještě před vydáním rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce ve věci. Pro souzenou věc je podstatné to, že podle ust. § 76 odst. 5 věta druhá správního řádu odvolání proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o námitce podjatosti, nemá odkladný účinek. S ohledem na skutečnost, že odvolání proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o námitce podjatosti, nemá odkladný účinek, nic nebránilo žalovanému po vydání předmětného usnesení, kterým bylo rozhodnuto, že „X“ není vyloučena z projednávání a rozhodování v předmětném řízení pro podjatost, aby dále pokračoval ve správním řízení a vydal rozhodnutí ve věci. Protože odvolání proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o námitce podjatosti, nemá odkladný účinek, tak sama úřední osoba, jejíž podjatost byla namítána, může po vydání usnesení, že podjatá není, činit v řízení veškeré úkony. Jestliže by však podjatost této osoby na základě odvolání vyslovil odvolací orgán, může to způsobit nezákonnost všech úkonů, které podjatá úřední osoba v průběhu řízení učinila. Vzhledem k výše uvedenému tedy nebylo pochybením, pokud „X“ se podílela na vydání rozhodnutí o žádosti žalobce ve věci samé po vydání usnesení, kterým bylo rozhodováno o námitce podjatosti vůči její osobě, a před pravomocným rozhodnutím o odvolání proti tomuto usnesení. V této souvislosti soud ještě uvádí, že nezjistil ani nějakou objektivní skutečnost, která by zakládala pochybnosti o nepodjatosti p„X“, pracovnice prvoinstančního správního orgánu, ani pracovníků žalovaného, kteří se v rámci odvolacích řízeních zabývali žalobcovým případem „X“, popř. „X“.

Dále se soud zabýval námitkami žalobce, které se vztahovaly k samotnému nepřiznání jednorázové dávky sociální péče v mimořádných případech pro období říjen 2006, a to prioritně z pohledu námitky nepřezkoumatelnosti pro nedostatečné zdůvodnění.

Podle ust. § 4 odst. 1 zákona o soc. potřebnosti se občan, který se považuje za sociálně potřebného podle tohoto zákona, poskytují jednorázové nebo měsíčně se opakující peněžité nebo věcné dávky k zabezpečení výživy a ostatních základních osobních potřeb a k zajištění nezbytných nákladů na domácnost. Přitom podle ust. § 4 odst. 3 téhož zákona platí, že při rozhodování o výši jednorázové nebo měsíčně se opakující peněžité nebo věcné dávky se jednak přihlíží k částkám životního minima, jednak ke skutečným odůvodněným nákladům na zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb a nezbytných nákladů a domácnost posuzovaného občana (společně posuzovaných osob), ve vztahu k výši příjmu a k majetkovým poměrům.

Již Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 6. 2008 č.j. 6 Ads 148/2007-151 uvedl, že zákon o soc. potřebnosti touto konstrukcí výpočtu dávky klade důraz na fakticitu v souladu se zásadou skutečné potřeby – v případě dávky podle zákona o soc. potřebnosti nejde o mechanicky poskytovanou dávku v zákonem pevně stanovené výši bez ohledu na skutečné odůvodněné potřeby příjemce dávky. Jinými slovy to znamená, že jednorázová dávka sociální péče v mimořádných případech je dávkou nenárokovou, což vyplývá i z ust. § 8a zákona o soc. potřebnosti. Rozhodnutí o výši této dávky popř. o vzniku nároku na ni vůbec je tedy projevem diskreční pravomoci správního orgánu, přičemž limity této diskrece stanoví shora citované ust. § 4 odst. 3 zákona o soc. potřebnosti. Při posuzování žádosti o přiznání jednorázové dávky sociální péče v mimořádných případech musí příslušný správní orgán v rámci správního uvážení posoudit, zda vzhledem k vzniklé jednorázové potřebě žadatele je možné uhradit jednorázové vzniklé náklady na základní potřeby žadatele ze stávajících příjmů žadatele popř. i z měsíčně se opakující sociální dávky, nebo zda jde v daném případě o náklady na základní potřeby v takové výši, která vylučuje možnost jejich uhrazení případně i při využití již poskytované měsíčně se opakující dávky sociální péče. V rámci správního uvážení musí pak dále správní orgán také s důrazem na fakticitu a v souladu se zásadou skutečné potřeby posoudit, zda výdaje, na jejichž úhradu požaduje žadatel poskytnutí jednorázové dávky, jsou skutečně výdaji na základní potřeby.

V písemném rozhodnutí ve věci žádosti o jednorázovou dávku sociální péče v mimořádných případech se pak musí správní orgán ve smyslu ust. § 68 odst. 3 správního řádu dostatečným způsobem s výše uvedenými otázkami vypořádat a své rozhodnutí odůvodnit. Odůvodnění je vyvození důvodů, o které správní orgán vydávající rozhodnutí opírá svůj závěr vyjádřený ve výroku rozhodnutí. V odůvodnění rozhodnutí je tedy nutno uvést důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jejich vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. To vše musí učinit v takové míře, aby bylo možno přezkoumat, zda rozhodnutí odpovídá jak skutkovým zjištěním, tak i platným právním předpisům, a to i v případě dávky, na kterou není nárok, jakou je jednorázová dávka sociální péče v mimořádných případech.

V daném konkrétním případě v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný toliko předestřel dosavadní průběh řízení před prvoinstančním správním orgánem, dále nastínil právní úpravu obsaženou v ust. § 8a zákona o soc. potřebnosti s tím, že se jedná o dávku nenárokovou, a také právní úpravu správního řádu, podle které postupoval v odvolacím řízení.

Vedle toho vyjádřil názor, že žalobce nemá nárok na dávky dle ust. § 103 zákona o soc. zabezpečení, že žalobci nebyl udělen azyl či doplňková ochrana a že aby manželce žalobce a jejich dětem byla poskytnuta dávka sociální péče, není proto žalobce při rozhodování o dávce zahrnut mezi osoby společně posuzované.

Takové odůvodnění považuje soud za zcela nedostatečné, když v něm absentuje úvaha žalovaného ve shora uvedeném rozsahu ve vztahu k ust. § 4 odst. 3 zákona o soc. potřebnosti, tj. zda vzhledem k vzniklé jednorázové potřebě žadatele je možné uhradit jednorázově vzniklé náklady na základní potřeby žadatele ze stávajících příjmů žadatele a zda výdaje, na jejichž úhradu požaduje žadatel poskytnutí jednorázové dávky, jsou skutečně výdaji na základní potřeby. V odůvodnění rozhodnutí žalovaného pak proto nejsou uvedeny ani podklady, na základě kterých správní orgán rozhodoval. Takové rozhodnutí je ovšem nutno dle názoru soudu považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Na tomto místě soud uvádí, že obdobně bylo koncipováno i odůvodnění rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, když i v něm chybí úvaha, proč nebyla žalobci přiznána jednorázová dávka sociální péče v mimořádných případech, a proto i toto rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu soud vyhodnotil jako zatížené vadou ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. pro nedostatečné zdůvodnění způsobující jeho nepřezkoumatelnost. V předmětné věci bylo přitom na místě, aby správní orgány obou stupňů náležitě zdůvodnily svá rozhodnutí, jimiž zamítly žalobcovu žádost, třebaže o nenárokovou dávku, když v minulosti tuto dávku již několikrát žalobci poskytly.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud proto rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu dle ust. § 78 odst. 1, odst. 3 s.ř.s. zrušil pro vady řízení ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s., a to pro nedostatečné zdůvodnění způsobující jejich nepřezkoumatelnost, a s odkazem na ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. mu věc vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení pak bude správní orgán podle § 78 odst. 5 s.ř.s. vázán právním názorem, který byl vysloven v tomto zrušujícím rozsudku, přičemž by měl brát i v potaz názory obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008 č.j. 4 Ads 40/2008-73.

Žalobce měl v projednávané věci plný úspěch, a proto soud podle ust. § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. uložil žalovanému povinnost zaplatit mu do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti proti výše zmiňovanému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ve výši 71,-Kč. Tato částka je tvořena částkou 46,-Kč za vyhotovení příslušného počtu žalob a dalších podání žalobce a jejich příloh a částkou 2 x 25,-Kč za poštovné (podání žaloby a kasační stížnosti). Žádné další náklady řízení žalobci nevznikly, když pro řízení o jeho kasační stížnosti byl žalobci bezplatně ustanoven právní zástupce z řad advokátů.

O osvobození žalobce od povinnosti k zaplacení soudního poplatku soud nerozhodoval, neboť předmětné soudní řízení je ve smyslu ust. § 11 odst. 1 písm. a) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ze zákona osvobozeno.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat **kasační stížnost** do dvou týdnů po jeho doručení z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 soudního řádu správního.

Kasační stížnost se podává u Krajského soudu v Ústí nad Labem a rozhoduje o ní Nejvyšší správní soud. Kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem, což neplatí, má-li sám stěžovatel vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 29. července 2010

JUDr. Dagmar Štullerová v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová